

Warszawa, 13 listopada 2025 r.

Opinia o projekcie ustawy z dnia 15 września 2025 roku o zmianie niektórych ustaw w celu wykonania wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie Wałęsa przeciwko Polsce (skarga nr 50849/21) – w zakresie art. 2 pkt 1 – 26 projektu ustawy

Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszej opinii Komisji Kodyfikacyjnej Ustroju Sądownictwa i Prokuratury (dalej jako Komisja lub KKUSiP) jest analiza i ocena rozwiązań legislacyjnych w zakresie art. 2 pkt 1 – 26¹, proponowanych w projekcie ustawy z dnia 15 września 2025 roku o zmianie niektórych ustaw w celu wykonania wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie Wałęsa przeciwko Polsce (skarga nr 50849/21) (dalej jako projekt z dnia 15 września 2025 r. lub projekt).

Zastrzeżenia nasuwa tytuł ustawy przedstawionej do opiniowania. Wynika to z faktu, że projekt nie zmierza do wykonania w całości powołanego wyroku, w szczególności nie znosi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, nie reguluje zniesienia skargi nadzwyczajnej, nie odnosi się do statusu sędziów powołanych w latach 2018–2025 na podstawie uchwał niewłaściwie powołanej Krajowej Rady Sądownictwa czy orzeczeń wydanych z udziałem tych sędziów. Tytuł projektowanej ustawy powinien więc zostać dostosowany do jej rzeczywistej zawartości.

Struktura opinii przedstawia się w następujący sposób:

- I. Uwagi o charakterze ogólnym;
- II. Uwagi do przepisów regulujących samorząd sędziowski;

---

¹ Przepisy te dotyczą zmian w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334 i 1907 oraz z 2025 r. poz. 526, 820, 1172 i 1178), dalej jako p.u.s.p.

- III. Uwagi do zmian odnoszących się do procedur nominacyjnych i konkursowych;
- IV. Uwagi do zmian odnoszących się do prezesów sądów.

I. Uwagi o charakterze ogólnym

Na wstępie należy zauważyć, że Komisja opiniowała już w dniu 15 kwietnia 2025 r.² przedstawiony pod ocenę projekt ustawy z dnia 21 stycznia 2025 roku o zmianie ustawy – prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw³. Nadto w dniu 3 lutego 2025 r. Komisja przedstawiła dwie wersje projektu ustawy o przywróceniu prawa do niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego na podstawie prawa przez uregulowanie skutków uchwał Krajowej Rady Sądownictwa podjętych w latach 2018–2025⁴. Aktualnie opiniowany projekt z dnia 15 września 2025 roku uwzględnia niektóre uwagi przedstawione w opinii Komisji z dnia 15 kwietnia 2025 roku oraz zawiera pewne nowe uregulowania. Podkreślić przy tym należy, iż Komisja podtrzymuje krytyczne uwagi, które były wyrażone w opinii z dnia 15 kwietnia 2025 r. Przedstawiony projekt zawiera nie tylko te same budzące zastrzeżenia propozycje, które zawierał projekt z 21 stycznia 2025 r., lecz również nowe, które wynikają z niewystarczającej staranności legislacyjnej.

Ponownie należy więc podkreślić, co zostało wyrażane w opinii z dnia 15 kwietnia 2025 r., że podstawowym celem, któremu mają służyć przepisy projektowanej ustawy, jest przywrócenie ładu w wymiarze sprawiedliwości. Realizacja tego celu powinna nastąpić przede wszystkim poprzez zwiększenie poziomu samorządności sądów oraz

---

² Opinia o projekcie ustawy z dnia 21 stycznia 2025 roku o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (nr UD206) z dnia 15 kwietnia 2025 r. (dostęp online: <https://www.gov.pl/attachment/6f2eb0a7-987f-40df-b3ca-829cc6a5c092>), dalej jako opinia z 15 kwietnia 2025 r.

³ Projekt zarejestrowany w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD 206 (dostępny online: <https://legislacja.gov.pl/projekt/12395952>), dalej jako projekt z 21 stycznia 2025 r.

⁴ Projekty z dnia 3 lutego 2025 r. ustawy o przywróceniu prawa do niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego na podstawie prawa przez uregulowanie skutków uchwał Krajowej Rady Sądownictwa podjętych w latach 2018–2025 oraz o zmianie niektórych innych ustaw (dalej jako projekty ustaw z dnia 3 lutego 2025 r.) (dostęp online: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/projekty-aktow-prawnych-ustroju-sadownictwa-i-prokuratury>).

demokratyzację funkcjonowania ich organów, co w konsekwencji powinno doprowadzić do zwiększenia gwarancji i umocnienia niezawisłości sędziowskiej. W założeniu powinno to oznaczać, że nastąpi nie tylko przywrócenie stanu obowiązującego przed 2016 r., w odniesieniu do zarządzania sądami i nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi, ale także, że dojdzie do nowego ukształtowania samorządności sędziowskiej, wykonania orzeczeń sądów europejskich w tym zakresie, a także przyjęcie standardów europejskich, które obowiązują aktualnie w 2025 r.

Projekt nadal przewiduje częściowe zmiany co do samorządu sędziowskiego, nie regulując jednak kompleksowo tej problematyki. Co więcej, wydaje się, że projektowane zmiany są jeszcze bardziej fragmentaryczne aniżeli te proponowane w projekcie z 21 stycznia 2025 r. Przykładowo w projektowanych przepisach nie uregulowano nowego modelu powoływania i funkcjonowania dyrektorów sądów, czy nie zmieniono kompetencji nadzorczych Ministra Sprawiedliwości. W szczególności nadal utrzymano art. 9aa p.u.s.p. w brzmieniu:

„Art. 9aa. Uprawnienia Ministra Sprawiedliwości przewidziane niniejszą ustawą mogą zostać powierzone sekretarzowi stanu lub podsekretarzowi stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, z wyjątkiem uprawnienia do wydania decyzji o przeniesieniu sędziego w przypadkach określonych w art. 75 § 2”.

Jak wskazano w poprzedniej opinii z 15 kwietnia 2025 r., uprawnienia Ministra Sprawiedliwości zostały powierzone sekretarzowi stanu lub podsekretarzowi stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości niejako wbrew uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego podjętej w dniu 17 lipca 2013 r. (sygn. akt III CZP 46/13), w której wyraźnie wskazano, że „uprawnienie do przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe przysługuje wyłącznie Ministrowi Sprawiedliwości, w związku z czym nie może być przekazane innej osobie, w tym sekretarzowi lub podsekretarzowi stanu”. Stanowisko to zostało podtrzymane w uchwale pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2014 r. (sygn. akt BSA I-4110-4/13). Z tego względu, przepis ten powinien zostać uchylony.

Nadal do rozważenia pozostaje kwestia zmiany rozwiązań przewidzianych w art. 11 § 3 p.u.s.p. oraz art. 22a p.u.s.p. W projektowanych rozwiązaniach wciąż nie zaproponowano zmiany przepisów odnoszących się do wizytacji i lustracji, które

wymagają zreformowania. Nie przywrócono stanowiska kierowników szkolenia, przenosząc całkowicie kompetencje w tej dziedzinie na Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury. Projektowane rozwiązania nie odnoszą się także do kwestii publikacji oświadczeń majątkowych sędziów.

Mając to na uwadze, Komisja co do zasady podtrzymuje dotychczasowe stanowisko wyrażone w uzasadnieniu projektów ustaw z dnia 3 lutego 2025 r. oraz opinii z dnia 15 kwietnia 2025 r. Odnośnie do przedłożonego projektu przedstawia natomiast następujące uwagi.

II. Uwagi do przepisów regulujących samorząd sędziowski

1. Założenia ogólne projektu ustawy z 15 września 2025 r. odnoszące się do samorządu sędziowskiego

Projekt z dnia 15 września 2025 r. przewiduje pewne zmiany w zakresie samorządu sędziowskiego, które jednak nie przywracają istoty funkcjonowania samorządu sędziowskiego (według stanu obowiązującego przed 2016 r.), ani nie starają się w sposób planowy zreformować tej sfery organizacyjnej sądownictwa. Pomimo pewnych zmian, pozycja Ministra Sprawiedliwości względem samorządu sędziowskiego pozostaje silna, a model zarządzania jest nadal modelem ze zbyt inwazyjnym wpływem władzy wykonawczej. Na poziomie sądów powszechnych w sposób dorozumiany projekt przyjmuje, że sądami zarządzają prezesi w kooperacji ze zgromadzeniami i kolegiami, jednak nie dookreśla zasad współdziałania pomiędzy tymi organami. W projekcie poczyniono znaczny krok w kierunku demokratyzacji działania organów sądów, wprowadzając zgromadzenie ogólne przedstawicieli apelacji, jak również zmianę sposobu nie tylko powoływania, ale także odwoływania prezesów sądów. Rozwiązanie to należy zaopiniować pozytywnie, podobnie jak uchylene art. 9c oraz 9d p.u.s.p. Zmiany te są tożsame ze zmianami proponowanymi przez KKUSiP w projektach ustaw z dnia 3 lutego 2025 roku. Szersze uzasadnienie tego stanowiska znajduje się także w opinii z dnia 15 kwietnia 2025 roku.

2. Zmiany odnoszące się do kolegiów sądów (art. 28, 29, 29a p.u.s.p. oraz uchylenie art. 30 i 31 p.u.s.p.)

Projekt ustawy z dnia 15 września 2025 r. utrzymuje kolegia wyłącznie w sądach okręgowych i apelacyjnych i nie przewiduje utworzenia kolegiów w sądach rejonowych. Rozwiązanie to należy zaaprobować, podobnie jak zdefiniowanie pozycji ustrojowej kolegium i określenie go jako organu opiniodawczego i doradczego. Pozytywnie należy także zaopiniować wprowadzenie wspólnej, trzyletniej kadencji wybieranych członków kolegium oraz sposobu wyboru członków kolegium. Nie budzi wątpliwości wprowadzenie tajności głosowania.

Dyskusyjny pozostaje proponowany w projekcie ustawy z dnia 15 września 2025 r. skład kolegiów sądu apelacyjnego. W projektach KKUSiP z dnia 3 lutego 2025 r. i projekcie z dnia 21 stycznia 2025 r. tożsamy jest skład kolegium sądu apelacyjnego. Natomiast przedłożony projekt znacznie rozszerza skład tego kolegium, ponieważ, według przyjętych w nim założeń, kolegium to składa się z prezesa tego sądu oraz pozostałych członków kolegium: po jednym przedstawicielu każdego sądu okręgowego z obszaru apelacji i po jednym przedstawicielu sądu apelacyjnego na każde rozpoczęte pięć sądów okręgowych w obszarze apelacji. Z kolei w projektach KKUSiP, kolegium sądu apelacyjnego składa się z pięciu członków, wybieranych przez zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego spośród sędziów tego sądu, a także z prezesa sądu apelacyjnego. W sytuacji, w której w każdym sądzie okręgowym działa kolegium, niecelowe wydaje się takie rozszerzanie składu kolegium sądu apelacyjnego, jak zaproponowane w projekcie z dnia 15 września 2025 r. Organ ten będzie w takim kształcie zbyt rozbudowany, co przy pozycji ustrojowej kolegium (jako organu opiniodawczego i doradczego) nie jest uzasadnione. W związku z tym, Komisja w sposób niezmienny podtrzymuje stanowisko, że kolegium sądu apelacyjnego powinno składać się z pięciu członków, wybieranych przez zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego spośród sędziów tego sądu, a także z prezesa sądu apelacyjnego.

W projekcie z dnia 15 września 2025 r. projektodawca zdecydował się na wyeliminowanie kolegiów sądów rejonowych, a co za tym idzie, ich kompetencji do

opiniowania asesorów sądowych. Wydaje się, że przez to projekt zawiera lukę, ponieważ obecnie nie jest jasne, jaki organ przedstawia tę opinię. Kompetencja w tym przedmiocie powinna zostać wyraźnie przypisana nowo powołanemu Zgromadzeniu Ogólnemu Przedstawicieli Apelacji, jeśli nie zostanie wprowadzona propozycja ustanowienia kolegiów w sądach rejonowych.

3. Zgromadzenia ogólne sędziów (art. 33 i art. 34, uchylenie art. 35-36a p.u.s.p.) i zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji (art. 36b i art. 36c p.u.s.p.)

Kolejne propozycje zmian w obszarze samorządności sędziowskiej zawarte w projekcie z dnia 15 września 2025 r. dotyczą próby unifikacji reguł odnoszących się do zgromadzeń ogólnych sędziów sądów powszechnych (rejonowych, okręgowych, apelacyjnych), w miejsce aktualnych szczegółowych uregulowań odnoszących się do każdego sądu. Próbę ujednoczenia zasad funkcjonowania zgromadzeń ogólnych sędziów sądów wszystkich szczebli, którą podjęto także w ramach poprzedniego projektu ustawy z dnia 21 stycznia 2025 r., należy ocenić pozytywnie. W tym kontekście powtórzyć należy stanowisko wyrażone w opinii z dnia 15 kwietnia 2025 r. o niezbedności przywrócenia rzeczywistego wpływu zgromadzeń na zarządzanie i funkcjonowanie sądów powszechnych, a także o konieczności realnego zaangażowania ciał przedstawicielskich w postępowania nominacyjne oraz awansowe w sądach powszechnych. Jak bowiem wskazano w opinii z dnia 15 kwietnia 2025 r., najistotniejszą zmianą, do której dąży projektodawca, powinno być przywrócenie kworum niezbednego do skutecznego podejmowania uchwał przez zgromadzenie ogólne sędziów w celu zapewnienia reprezentatywności gremium faktycznie podejmującego decyzje.

W projekcie z dnia 15 września 2025 r. utrzymano pozytywne zmiany, takie jak przywrócenie kworum niezbednego do skutecznego podejmowania uchwał przez zgromadzenie ogólne sędziów, możliwość opiniowania przez zgromadzenie sprawozdań finansowych dyrektorów sądów czy wprowadzenie kompetencji zgromadzenia do uchwalenia regulaminu wyboru kandydatów na prezesa sądu. Pozytywnie należy zaopiniować także zmianę art. 34 § 1 pkt 2 p.u.s.p., zgodnie z którą

zgromadzenie jako organ samorządu sędziowskiego nie tylko wysłuchuje informacji prezesa sądu o sytuacji w sądzie, ale także wyraża o niej opinię.

Projektowana zmiana przepisu art. 33 p.u.s.p. określa skład zgromadzenia ogólnego sędziów sądu i wprowadza obowiązek udziału członków zgromadzenia w jego posiedzeniach, dookreślając przy tym, że delegowanie nie zwalnia od tego obowiązku. W konsekwencji, w posiedzeniach zgromadzenia ogólnego sędziów sądu mogą brać udział sędziowie sądu niebędący członkami zgromadzenia, w tym sędziowie delegowani do pełnienia obowiązków w innym sądzie oraz asesory sądowi bez prawa głosu. Wątpliwości budzi propozycja zwoływania przez prezesa sądu posiedzenia zgromadzenia także na wniosek Ministra Sprawiedliwości, co należy ocenić jako nadmierną ingerencję władzy wykonawczej w samorządność sądownictwa.

Nadal wątpliwości budzi przyznanie prezesowi sądu, prezesowi sądu nadzrędnego, Krajowej Radzie Sądownictwa i Ministrowi Sprawiedliwości dyskrecjonalnego uprawnienia do przedstawiania kolegiom i zgromadzeniom ogólnym spraw wymagających zaopiniowania w zasadzie w nieograniczonym zakresie. Opiniowany projekt z dnia 15 września 2025 r. – tak jak wcześniejszy projekt z dnia 21 stycznia 2025 r. – w odniesieniu zarówno do kolegiów sądów, jak również zgromadzeń ogólnych sędziów, nie tylko powieliła te budzące wątpliwości regulacje w tym zakresie, ale ustanawia także bardzo szeroko zakres przedmiotowy oraz krąg podmiotów, które mogą się o to zwracać. Taka regulacja oznacza, że wymienione podmioty mają kompetencję do przedstawiania kolegiom i zgromadzeniom ogólnym szeroko rozumianych spraw według swojego wyboru (co do tematu), a ponadto mogą zdecydować, do kogo skierują prośbę o opinię.

W kontekście działania zgromadzenia ogólnego sędziów danego sądu należy wskazać, iż opiniowany projekt nie reguluje kwestii, które zdaniem Komisji, powinny być objęte kompetencjami tego organu. Egzemplifikacją takiej luki jest brak udziału zgromadzenia ogólnego sędziów danego sądu w procesie odwołania prezesa sądu przed upływem kadencji i weryfikacji przyczyn tego odwołania. Zasięgnięcie opinii kolegium właściwego sądu nie wydaje się wystarczające w tym zakresie.

Pozytywnie należy ocenić propozycję wprowadzenia nowego organu w postaci zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji. Zgodnie jednak z uwagami

powyższymi, organowi temu należy powierzyć dodatkową kompetencję obejmującą opiniowanie kandydatów na stanowiska asesorów sądowych działających na obszarze apelacji.

III. Uwagi do zmian odnoszących się do procedur nominacyjnych i konkursowych

Opiniowany projekt z dnia 15 września 2025 r. obejmuje materię projektów KKUSiP z dnia 3 lutego 2025 r. w odniesieniu do procedur konkursowych (nominacyjnych oraz awansowych), ale nadal nie uwzględnia przyjętych w tych projektach rozwiązań mających na celu podniesienie standardów procedur nominacyjnych. W pierwszym rzędzie należy wskazać, że projekty z dnia 3 lutego 2025 r. zawierają doprecyzowanie ustawowych kryteriów merytorycznych wyboru kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, tj. art. 57b § 1, art. 57 f § 2 i 3, art. 57 g § 1, art. 61 p.u.s.p., z uwzględnieniem potrzeb sądu, do którego kandydat aplikuje. Opiniowany projekt w żaden sposób nie odnosi się do tej materii, w związku z czym Komisja postuluje potraktowanie wcześniej opracowanych propozycji jako bazowych.

Pozytywnie w tym kontekście należy zaopiniować zmianę art. 57 § 1a i 1b, art. 57a, art. 57af, art. 57 ah p.u.s.p., a w szczególności propozycję dodania art. 57 ah § 2a p.u.s.p., umożliwiającego złożenie wniosku o dokonanie oceny przez sędziego mającego miejsce urzędowania w apelacji innej niż znajduje się miejsce urzędowania określone w obwieszczeniu, bądź przez sędziego mającego miejsce urzędowania w okręgu sądu innym, niż znajduje się miejsce urzędowania określone w obwieszczeniu. Jest to jedna z regulacji, która ma zapewnić, że system nominacji i awansów na urząd sędziego będzie prowadzony w sposób bezstronny oraz transparentny w kontekście kontroli społecznej. Pozytywnie należy także ocenić zmiany art. 57b, 57f, 57g oraz 58 p.u.s.p.

Oprócz tego należy poprzeć propozycję, przewidzianą w projektach KKUSiP z dnia 3 lutego 2025 r., zgodnie z którą, z uwagi na spodziewaną masowość konkursów, prezes sądu, któremu złożono kartę zgłoszenia, może zlecić dokonanie oceny kwalifikacji kandydata nie tylko przez wyznaczonego sędziego, ale także sędziego w stanie spoczynku. Konieczne jest jednak ustanowienie normy przewidującej, że w takim

wypadku wyznaczonemu sędziemu w stanie spoczynku za sporządzenie każdej oceny kwalifikacyjnej przysługuje wynagrodzenie w formie dodatku funkcyjnego. Wymaga to również zmiany w art. 91 § 8 p.u.s.p. zakresu delegacji Ministra Sprawiedliwości do określenia, w drodze rozporządzenia, funkcji, z tytułu których nie tylko sędziom, ale i sędziom w stanie spoczynku przysługują dodatki funkcyjne.

Projekt zasadnie ustanawia kompetencje zgromadzenia przedstawicieli apelacji we wszystkich postępowaniach nominacyjnych i awansowych. Trafnie przewiduje również zmiany w zakresie art. 55 § 1 p.u.s.p., który uszczegóławia tryb powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu powszechnego. Ta propozycja pokrywa się jednak z projektem zmiany tego przepisu przewidzianym przez art. 42 projektu z 7 października 2025 r. ustawy o przywróceniu prawa do niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego na podstawie prawa przez uregulowanie skutków uchwał Krajowej Rady Sądownictwa podjętych w latach 2018-2025⁵. Zmiana art. 55 § 1 p.u.s.p. wprowadzana w art. 42 projektu z 7 października 2025 r. omyłkowo odnosi się do sędziów sądów wojskowych, a nie sędziów sądów powszechnych.

W projektach KKUSiP z dnia 3 lutego 2025 r. wzmocniono transparentność postępowań konkursowych. Zgodnie z proponowanymi tam regulacjami, prezes właściwego sądu, któremu złożono karty zgłoszenia, podaje do publicznej wiadomości listę kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie z treścią zarządzeń poprzez opublikowanie informacji w Biuletynie Informacji Publicznej (art. 57ai projektu z dnia 3 lutego 2025 r.). Regulacji takiej brakuje w projekcie ustawy z dnia 15 września 2025 r., a zatem bazowy powinien zostać projekt Komisji. Ponadto projekty KKUSiP proponują zniesienie zakazu ubiegania się o stanowisko sędziego przez osoby mające tzw. podwójne obywatelstwo. W tym zakresie doprecyzowano w tych projektach wymogi z art. 61 § 1 pkt 1 p.u.s.p., poprzez wskazanie, że na stanowisko sędziego sądu powszechnego mającego miejsce urzędowania w sądzie rejonowym może być powołany ten, kto posiada obywatelstwo polskie (ale nie „wyłącznie” obywatelstwo polskie). Zapis, że sędzią może być tylko osoba mająca polskie obywatelstwo został wprowadzony ustawą o Sądzie Najwyższym z 8 grudnia 2017 r. (Dz.U. z 2018 r. poz.

⁵ Projekt dostępny online: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/koniec-bezprawia-w-sadach---ministerstwo-sprawiedliwosci-przedstawia-ustawe-praworzadnosciowa>

5), która zmieniła m.in. prawo o ustroju sądów powszechnych i weszła w życie z dniem 3 kwietnia 2018 r. W uzasadnieniu tej regulacji wskazywano, że przemawia za tym dobro publiczne definiowane także przez pryzmat interesów państwa oraz konieczność potencjalnego ograniczenia działań na rzecz innego państwa. Przypomnieć należy, że przepis ten był w momencie jego wprowadzania krytykowany przez ówczesnego Rzecznika Praw Obywatelskich Adama Bodnara, który wskazywał, że jest to „rozwiązanie niezwykle krzywdzące dla osób, dla których kwestia tzw. obywatelstwa podwójnego czy tzw. obywatelstwa wielokrotnego jest kwestią takiego a nie innego ukształtowania życia”. Podzielając te argumenty, należy wskazać, że wielu obywateli polskich pochodzi ze związków międzynarodowych i z tego tytułu ma podwójne obywatelstwo, a obecna regulacja ma w stosunku do nich charakter dyskryminacyjny. Równocześnie nie zmienia to faktu, że aby zabezpieczyć interesy państwa, w odpowiedni sposób powinna zostać uregulowana kwestia m.in. dostępu do informacji niejawnych oraz udzielania stosownych zgód w tym zakresie. Komisja podtrzymuje wcześniejszą opinię z dnia 15 kwietnia 2025 r. w odniesieniu do braku takiej regulacji, który nie został uzupełniony w opiniowanym projekcie z dnia 15 września 2025 r.

Projekty KKUSiP z dnia 3 lutego 2025 r. wprowadzają także zmiany doprecyzowujące w zakresie wymagań na stanowisko sędziego. Jedną ze zmian polega na tym, że w art. 61 § 1 pkt 1 p.u.s.p., w miejsce słów: „a także nie był prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe”, wprowadza się sformułowanie: „a także nie był prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe albo nie wydano w stosunku do niego prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego”. Komisja podtrzymuje więc wcześniejszą opinię z dnia 15 kwietnia 2025 r. w odniesieniu do braku takiej regulacji w opiniowanym projekcie, ponownie wskazując, iż bazowym projektem w tym zakresie powinien zostać projekt Komisji.

Biorąc pod uwagę powyższe w art. 61 Komisja postuluje następującą zmianę:

§ 1 pkt. 1 otrzymuje brzmienie:

„1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i publicznych, a także nie był prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe albo nie wydano w stosunku do niego prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego”.

Dodać należy, iż zmiany odnoszące się do procedur konkursowych w sądach powszechnych zawarte w projektach z dnia 3 lutego 2025 r. są spójne systemowo i skorelowane z rozwiązaniami obowiązującymi w odniesieniu do sądów administracyjnych, sądów wojskowych oraz Sądu Najwyższego. Projekt z dnia 15 września 2025 r., wprowadzając regulacje odmienne względem sądów powszechnych, w żaden sposób nie odnosi się do sądownictwa wojskowego, sądownictwa administracyjnego oraz Sądu Najwyższego. Projekt nie wskazuje w żaden sposób, jak te regulacje będą wpływać na postępowania konkursowe w tych sądach. W związku z powyższym Komisja podtrzymuje propozycję następujących zmian w ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych:

„W ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 1267) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sędziów sądów administracyjnych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim powołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w terminie trzech miesięcy od dnia przedstawienia wniosku Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.”,

b) uchyla się § 1a-c;

2) uchyla się art. 5a;

3) w art. 6:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego wojewódzkiego sądu administracyjnego może być powołany ten, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i publicznych, a także nie był prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe albo nie wydano w stosunku do niego prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego;
  - 2) jest nieskazitelnego charakteru;
  - 3) ukończył wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskał tytuł zawodowy magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 4) jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, w tym nie cierpi na chorobę psychiczną lub inne zakłócenia czynności psychicznych ograniczające sprawność umysłową lub mogące negatywnie wpłynąć na zdolność do pełnienia obowiązków;
  - 5) wyróżnia się wysokim poziomem wiedzy w dziedzinie administracji publicznej oraz prawa administracyjnego i innych dziedzin prawa związanych z działaniem organów administracji publicznej;
  - 6) pozostawał co najmniej osiem lat na stanowisku sędziego albo przez dziesięć lat zajmował stanowisko prokuratora, prezesa, wiceprezesa, albo radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej albo przynajmniej przez dziesięć lat wykonywał zawód adwokata, radcy prawnego, notariusza albo przez dwanaście lat pozostawał w instytucjach publicznych na stanowiskach związanych ze stosowaniem lub tworzeniem prawa administracyjnego lub pracował w charakterze asesora sądowego w wojewódzkim sądzie administracyjnym co najmniej trzydzieści miesięcy;
  - 7) nie pełnił służby, nie pracował ani nie był współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa, wymienionych w art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. z 2023 r., poz. 102)",
- b) uchyla się § 3,

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Osoby, o których mowa w § 2, mogą być zatrudnione na stanowisku sędziego również w niepełnym wymiarze czasu pracy, nie mniejszym jednak niż połowa wymiaru tego czasu.”,

d) po § 4 dodaje się § 5-11 w brzmieniu:

„§ 5. Do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego wojewódzkiego sądu administracyjnego może być powołany ten, kto zajmował jedno ze stanowisk określonych w § 1 pkt 6 w okresie dwóch lat bezpośrednio przed zgłoszeniem na wolne stanowisko sędziowskie.

§ 6. Wymagania, o których mowa w § 1 pkt 7, stosuje się do osób urodzonych przed dniem 1 sierpnia 1972 r.

§ 7. Osoba, która zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w wojewódzkim sądzie administracyjnym, nie może, do czasu zakończenia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w tym wojewódzkim sądzie administracyjnym, zgłosić swojej kandydatury na inne wolne stanowisko sędziowskie w sądzie administracyjnym, sądzie powszechnym, sądzie wojskowym i Sądzie Najwyższym. Zgłoszenie kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie w tych sądach powoduje z mocy prawa zakończenie postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w wojewódzkim sądzie administracyjnym.

§ 8. Osoba, która uprzednio zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Najwyższym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym, wojewódzkim sądzie administracyjnym albo sądzie powszechnym, nie może, do czasu zakończenia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w tym sądzie, zgłosić swojej kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie w wojewódzkim sądzie administracyjnym.

§ 9. Za dzień rozpoczęcia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim przyjmuje się dzień złożenia karty zgłoszenia w siedzibie właściwego sądu, nadania jej za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia

23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2023 r., poz. 1640) lub dzień wystawienia urzędowego poświadczenia odbioru w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2024 r., poz. 1557) przy złożeniu zgłoszenia do elektronicznej skrzynki podawczej sądu. Za dzień zakończenia postępowania wobec kandydata w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim przyjmuje się dzień upływu wobec kandydata terminu do złożenia zastrzeżenia od pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia albo dzień uprawomocnienia się wobec kandydata uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie:

- 1) nieuwzględnienia zastrzeżenia od pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia albo
- 2) umorzenia postępowania, albo
- 3) nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, albo
- 4) przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 10. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego niezwłocznie obwieszcza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” o wolnych stanowiskach sędziowskich w wojewódzkich sądach administracyjnych, wskazując wojewódzki sąd administracyjny, w którym możliwe jest objęcie wolnego stanowiska lub stanowisk.

§ 11. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego po zasięgnięciu opinii Kolegium Naczelnego Sądu Administracyjnego określa zarządzeniem wzór karty zgłoszenia na wolne stanowisko sędziego w wojewódzkim sądzie administracyjnym i zakres zawartych w niej informacji, mając na względzie ustawowe warunki stawiane kandydatom do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego wojewódzkiego sądu administracyjnego i możliwość ich weryfikacji przez prezesa wojewódzkiego sądu administracyjnego. Zarządzenie publikowane jest na stronie Naczelnego Sądu Administracyjnego i stronach wojewódzkich sądów administracyjnych w Biuletynie Informacji Publicznej.”;

4) w art. 6a:

a) w § 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) o których mowa w art. 6 § 1 pkt 1-5;”,

b) § 2a otrzymuje brzmienie:

„§ 2a. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego niezwłocznie obwieszcza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” o wolnych stanowiskach asesorskich w wojewódzkich sądach administracyjnych, wskazując wojewódzki sąd administracyjny, w którym możliwe jest objęcie wolnego stanowiska lub stanowisk.”;

5) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. § 1. Do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego może być powołany ten, kto spełnia wymagania określone w art. 6 § 1 pkt 1-5 i 7, jeżeli pozostawał co najmniej dziesięć lat na stanowisku sędziego albo piętnaście lat na stanowisku prokuratora, prezesa, wiceprezesa, lub radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej albo przynajmniej przez piętnaście lat wykonywał zawód adwokata, radcy prawnego lub notariusza.

§ 2. Do powołania na stanowisko sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego stosuje się przepisy art. 6 § 2, § 4-6.”;

6) po art. 7 dodaje się art.7a w brzmieniu:

„Art. 7a. § 1. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego obwieszcza niezwłocznie w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” o wolnych stanowiskach sędziowskich w Naczelnym Sądzie Administracyjnym ze wskazaniem Izby tego sądu, w której możliwe jest objęcie wolnego stanowiska lub stanowisk.

§ 2. Osoba, która zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w Naczelnym Sądzie Administracyjnym, nie może, do czasu zakończenia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w Naczelnym Sądzie Administracyjnym, zgłosić swej kandydatury na inne wolne stanowisko sędziowskie w sądzie administracyjnym, sądzie powszechnym, sądzie wojskowym i Sądzie Najwyższym. Zgłoszenie kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie

w tych sądach powoduje z mocy prawa zakończenie postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w Naczelnym Sądzie Administracyjnym.

§ 3. Osoba, która uprzednio zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Najwyższym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym, wojewódzkim sądzie administracyjnym albo sądzie powszechnym, nie może, do czasu zakończenia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w tym sądzie, zgłosić swej kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie w Naczelnym Sądzie Administracyjnym.

§ 4. Do zgłoszeń na wolne stanowisko sędziowskie w Naczelnym Sądzie Administracyjnym stosuje się art. 6 § 9.

§ 5. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego po zasięgnięciu opinii Kolegium Naczelnego Sądu Administracyjnego określa zarządzeniem wzór karty zgłoszenia na wolne stanowisko sędziego w Naczelnym Sądzie Administracyjnym i zakres zawartych w niej informacji, mając na względzie ustawowe warunki stawiane kandydatom do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego Najwyższego i możliwość ich weryfikacji przez Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego. Zarządzenie publikowane jest na stronie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Biuletynie Informacji Publicznej.”;

7) art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Art. 8. Oświadczenie o stanie majątkowym, o którym mowa w art. 87 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 334), sędziowie wojewódzkiego sądu administracyjnego składają właściwemu prezesowi wojewódzkiego sądu administracyjnego, a prezes wojewódzkiego sądu administracyjnego i sędziowie Naczelnego Sądu Administracyjnego - Prezesowi Naczelnego Sądu Administracyjnego. Analizy danych zawartych w oświadczeniu o stanie majątkowym dokonuje kolegium właściwego sądu administracyjnego.”;

8) w art. 24 § 4 po pkt 1 dodaje się punkt 1a w brzmieniu:

„1a) przedstawia Krajowej Radzie Sądownictwa kandydatów na stanowiska sędziów wojewódzkiego sądu administracyjnego;”;

9) w art. 25 § 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) przedstawia zgromadzeniu ogólnemu opinię o kandydatach na stanowiska sędziów lub asesorów sądowych;”

10) w art. 29 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do wojewódzkich sądów administracyjnych oraz sędziów, asesorów sądowych, starszych referendarzy sądowych, referendarzy sądowych, starszych asystentów sędziów, asystentów sędziów stosuje się odpowiednio przepisy o ustroju sądów powszechnych, z tym że:

- 1) przepisów dotyczących systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu powszechnego albo asesora sądowego nie stosuje się;
- 2) do wynagrodzeń sędziów stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące wynagrodzeń sędziów sądu apelacyjnego;
- 3) wynagrodzenie zasadnicze asesora sądowego odpowiada wynagrodzeniu zasadniczemu sędziego sądu okręgowego według stawki czwartej, powiększonemu o należną składkę z tytułu ubezpieczenia społecznego;
- 4) do postępowania w przedmiocie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku asesora sądowego stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu w przedmiocie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu powszechnego;
- 5) termin do zgłaszania kandydatur na wolne stanowisko sędziego w wojewódzkim sądzie administracyjnym wynosi jeden miesiąc od dnia dokonania obwieszczenia, o którym mowa w art. 6 § 10;
- 6) prezes wojewódzkiego sądu administracyjnego, któremu złożono karty zgłoszenia podaje do publicznej wiadomości listę, o której mowa w art. 57ai ustawy z 27 lipca 2001 r. –Prawo o ustroju sądów powszechnych w terminie 14 dni od upływu terminu, o którym mowa w punkcie piątym;

7) zgromadzenie ogólne wojewódzkiego sądu administracyjnego wysłuchuje kandydatów na stanowisko sędziowskie, przy czym jeżeli na wolne stanowisko sędziowskie zostanie zgłoszona więcej niż jedna kandydatura, wysłuchanie wszystkich kandydatów odbywa się na tym samym posiedzeniu.”;

11) art. 43 otrzymuje brzmienie:

„Art. § 1. Regulamin Naczelnego Sądu Administracyjnego uchwała Zgromadzenie Ogólne Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego. Regulamin określa wewnętrzną organizację Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz zasady wewnętrznego postępowania, uwzględniając konieczność zapewnienia sprawnego funkcjonowania Naczelnego Sądu Administracyjnego, jego izb i organów, specyfikę postępowań prowadzonych przed Naczelnym Sądem oraz liczbę i rodzaj rozpoznawanych spraw.

§ 2. Regulamin podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".”

§ 3. Liczbę stanowisk sędziowskich w Naczelnym Sądzie Administracyjnym, nie mniejszą niż 120 i nie większą niż 130, w tym ich liczbę w poszczególnych w izbach, liczbę wiceprezesów, nie większą niż 4, określa w drodze rozporządzenia Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego, mając na uwadze sprawne i efektywne wykonywanie zadań Naczelnego Sądu Administracyjnego.”;

12) w art. 46 § 2 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) przedstawia Krajowej Radzie Sądownictwa kandydatów na stanowisko sędziego;”;

13) w art. 47 § 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) przedstawia Zgromadzeniu Ogólnemu Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego opinię o kandydatach na stanowiska sędziów;”;

14) w art. 48 § 6 uchyla się pkt 3;

15) art. 49 otrzymuje brzmienie:

„Art. 49. § 1. W sprawach nieuregulowanych w ustawie, do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz do sędziów, urzędników i pracowników tego Sądu, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące Sądu Najwyższego, a w zakresie w nich nieuregulowanym - przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Określone w tych przepisach uprawnienia Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego przysługują Prezesowi Naczelnego Sądu Administracyjnego.

§ 2. Do zgłaszania kandydatur na stanowisko wolne sędziego przewidziane do objęcia w Naczelnym Sądzie Administracyjnym stosuje się odpowiednio art. 31 § 2-11 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym oraz art. 57 § 1, 7-8, art. 57a, art. 57ac, art. 57ad, art. 57ah, art. 57b, art. 57e, art. 57f, art. 57g, art. 57h, art. 59i, art. 58 § 1-3 i § 7- 8 ustawy z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, z tym że:

- 1) do zgłoszenia nie stosuje się przepisów dotyczących systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu powszechnego i asesora sądowego;
- 2) wysłuchania kandydata na stanowisko sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego dokonuje kolegium Naczelnego Sądu Administracyjnego i Zgromadzenie Ogólne Naczelnego Sądu Administracyjnego, Kolegium sporządza i przedstawia Zgromadzeniu opinię o kandydacie;
- 3) publikacji listy kandydatów, o której mowa w art. 57ai § 1 ustawy z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych dokonuje Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego.”

Ponadto Komisja podtrzymuje propozycję następujących zmiany w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych:

„W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz.U. z 2022 r., poz. 2250) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 23:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sędziowie sądów wojskowych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim są powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w terminie trzech miesięcy od dnia przedstawienia wniosku Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.”;

b) § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Zgromadzenie ocenia zgłoszonych kandydatów na stanowiska sędziów w drodze głosowania i przekazuje wszystkie zgłoszone kandydatury, ze wskazaniem liczby uzyskanych głosów, z ocenami kwalifikacyjnymi i informacjami uzyskanymi od organu Policji o każdym z kandydatów Krajowej Radzie Sądownictwa, za pośrednictwem Przewodniczącego Zgromadzenia.

§ 3. Kandydatów na stanowiska sędziów zgłasza Zgromadzeniu Prezes właściwego Wojskowego Sądu Okręgowego dołączając kartę zgłoszenia, oceny kwalifikacyjne, informację od organów policji oraz opinie kolegium sądu.”;

c) uchyla się § 4;

d) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Kandydaci na stanowiska sędziów zgłaszają swoje kandydatury Prezesowi właściwego wojskowego sądu okręgowego. Prezes właściwego wojskowego sądu okręgowego przed zgłoszeniem kandydatur Zgromadzeniu zasięga opinii właściwego kolegium i zawiadamia Ministra Sprawiedliwości i Ministra Obrony Narodowej, przekazując wypełnioną kartę zgłoszenia kandydata.”;

e) po § 5 dodaje się § 6 w brzmieniu:

„§ 6. W zakresie wymogów formalnych zgłoszenia na wolne stanowisko sędziowskie stosuje się odpowiednio przepisy art. 57ac § 1-3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych z tym, że nie stosuje się przepisów w zakresie systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu powszechnego albo asesora sądowego,

a zastrzeżenia składa się w formie pisemnej, które w tej formie są przekazywane Krajowej Radzie Sądownictwa.”

IV. Uwagi do zmian odnoszących się do prezesów sądów

Uregulowania zaproponowane w projekcie z dnia 15 września 2025 r. co do powołania prezesów sądów, jako rozwiązania niepełne, powinny być ocenione jedynie częściowo pozytywnie. Zasadniczo zaprojektowane zmiany odnoszą się do zmiany brzmienia art. 23 i zakładają uchylenie art. 24 i 25 p.u.s.p. Najistotniejsze zmiany dotyczą trybu powołania prezesa sądu. Zgodnie z propozycją zawartą w projekcie, samorząd sędziowski ma uprawnienia do przedstawienia kandydatów na prezesa danego sądu, ale wskazania te nie są wiążące, albowiem spośród wskazanych kandydatów, Minister Sprawiedliwości dokonuje finalnego wyboru. Komisja podtrzymuje swoje wcześniejsze wątpliwości, wyrażone w opinii z dnia 15 kwietnia 2025 r., co do tego, czy jest to model optymalny, choć należy podkreślić, że zasadniczo jest on zgodny z wymogami ustrojowymi i międzynarodowymi.

Pozytywnie należy ocenić proponowaną w projekcie z dnia 15 września 2025 r. zmianę art. 23 § 2 p.u.s.p. ograniczającą liczbę kandydatów na prezesa sądu do 2 lub maksymalnie 3 osób. Nie nasuwa zastrzeżeń także proponowana w projekcie zmiana zasad i trybu odwołania prezesów i wiceprezesów sądów (art. 27 p.u.s.p.), która zasadniczo odpowiada standardom europejskim⁶. Komisja podtrzymuje natomiast stanowisko wyrażone w opinii z dnia 15 kwietnia 2025 r. o niepełności projektowanej regulacji wynikającej z braku zmian w zakresie obejmującym art. 37e i art. 37g-

⁶ Podkreślić należy, że zmiana ta jest dokonana w wykonaniu wyroku ETCPz z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie *Bojara i Broda przeciwko Polsce* (numery skarg 26691/18 i 27367/18). Por. także rezolucję tymczasową nr CM/ResDH(2023)487 przyjętą w dniu 7 grudnia 2023 podczas 1483-go posiedzenia Komitetu Ministrów, decyzję CM/Del/Dec(2024)1507/H46-21 podjętą 19 września 2024 roku podczas 1507-go posiedzenia Komitetu Ministrów czy opinię Komisji Weneckiej nr 904 / 2017 z dnia 24 lipca 2017 roku). Zob. także: wyrok ETPCz z dnia 15 marca 2022 r. w sprawie *Grzęda v. Polska*, skarga nr 43572/18; wyrok ETPCz z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie *Żurek v. Polska*, skarga nr 39650/18; wyrok ETPCz z dnia 03 lutego 2022 r. w sprawie *Advanced Pharma v. Polska*, skarga nr 1469/20; wyrok ETPCz z dnia 22 lipca 2021 r., w sprawie *Reczkowicz v. Polska*, skarga nr 43447/19; wyrok ETPCz z dnia 08 listopada 2021 r. w sprawie *Dolinska – Ficek i Ozimek*, skargi nr 49868/19 i 57511/19; wyrok TSUE z dnia 19 listopada 2019 r. w sprawie C-585/18, C-624/18 i C-625/18; wyrok TSUE z dnia 02 marca 2021 r. w sprawie C-824/18; wyrok TSUE z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie C-204/21; wyrok TSUE z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie C-791/19.

37h p.u.s.p. Zmiany tych unormowań były oczekiwane przez Komisję Wenecką jako element niezbędny do przywrócenia praworządności⁷.

W ramach uwagi porządkowej warto wskazać, że w zmienianym art. 23 p.u.s.p. projekt odnosi się jednocześnie do przedstawienia kandydatów przez zgromadzenie ogólne Ministrowi Sprawiedliwości (por. art. 23 § 1 p.u.s.p.) oraz do „wyboru kandydatów” (por. art. 23 § 2, 3 i 4 p.u.s.p.), co stanowi, jak się wydaje, dwie odrębne czynności należące do kompetencji zgromadzenia ogólnego. Z kolei w art. 23 § 4 p.u.s.p., projekt warunkuje uruchomienie kompetencji Ministra Sprawiedliwości od niedokonania wyboru kandydatów lub kandydata przez zgromadzenie (analogicznie por. art. 23 § 3 p.u.s.p.), co (przy założeniu dwuetapowego przebiegu postępowania przed zgromadzeniem) odnosi się do wcześniejszego chronologicznie stadium niż samo przedstawienie kandydata (kandydatów). Pożądane byłoby jasne określenie, czy ustawa ma przewidywać dwuetapowość działania zgromadzenia (dwie odrębne uchwały w przedmiocie wyboru kandydatów oraz w przedmiocie ich przedstawienia), i konsekwentne uzależnienie kompetencji Ministra od przedstawienia albo nieprzedstawienia kandydatów (a nie od ich wyboru albo braku wyboru).

V. Konkluzje

Konkludując, Komisja podtrzymuje swoje dotychczasowe stanowisko dotyczące propozycji organizacji działania organów sądów powszechnych i przebiegu postępowań w przedmiocie powołania na urząd sędziego. Opiniowany projekt co do zasady zawiera regulacje realizujące te propozycje, lecz nie zapewnia pełnej demokratyzacji działania sądownictwa powszechnego. Osiągnięcie oczekiwanego stanu w tym zakresie wymaga przygotowania kompleksowego projektu ustawy, która będzie regulowała tę problematykę w sposób całościowy.

⁷ Zob. opinia Komisji Weneckiej nr 904 / 2017 z dnia 24 lipca 2017 r.